

**KANCELARIA
SENATU**

BIURO ANALIZ, DOKUMENTACJI
I KORESPONDENCJI

Warszawa, 29 kwietnia 2021 r.

BADK.DPK.133.59.2021 MKo

P10-22/21	Data wpływu petycji 16 i 24 lutego 2021 r.
	Data sporządzenia informacji o petycji 26 kwietnia 2021 r.

**PRAWO SPÓŁDZIELCZE,
KODEKS POSTĘPOWANIA CYWILNEGO,
KODEKS RODZINNY I OPIEKUŃCZY.**

TEMAT

- PROKURA W OKRESIE LIKWIDACJI SPÓŁDZIELNI,**
- UMOŻLIWIENIE USTALENIA OJCOSTWA Z URZĘDU,**
- SKARGA KASACYJNA W SPRAWACH O USTALENIE OJCOSTWA.**

WNOSZĄCY PETYCJE: dwie petycje indywidualne

Sebastian Adamowicz.

PRZEDMIOT PETYCJI:

Podjąć inicjatywę ustawodawczą dotyczącą zmiany ustawy:

- z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego, poprzez dostosowanie art. 563 k.p.c. do treści art. 6 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, umożliwienie ustalenie ojcostwa z urzędu oraz wyeliminowanie możliwości odmowy poddania się badaniu DNA,
- z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy, w celu zastąpienia w art. 89 § 2 zdanie 1 wyrazu „wyrok” wyrazem „orzeczeniu”,
- ustawy z dnia 16 września 1982 r. Prawo spółdzielcze, w celu wprowadzenia zakazu ustanowienia prokury spółdzielni w trakcie jej likwidacji.

UZASADNIENIE WNOSZĄCEGO PETYCJE:

Autor petycji wnosi o dokonanie zmian w trzech ustawach.

W Kodeksie postępowania cywilnego postuluje:

1) dodanie w art. 563 przed wyrazami „uprawniona jest” wyrazów „lub oświadczenia przewidzianego w art. 1 § 2 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego”. W opinii autora petycji celem proponowanej zmiany jest dostosowanie przepisów postępowania cywilnego do Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego;

2) dodanie do art. 506 zdania „Jeżeli ustawa tak stanowi, postępowanie wszczyna się z urzędu”, w celu umożliwienia ustalenia ojcostwa z urzędu, co zdaniem wnioskodawcy ma szczególne znaczenie w przypadku małoletnich i niepełnosprawnych, którzy mogą mieć problem z wniesieniem pozwu;

3) dodanie na końcu art. 519¹ § 2 wyrażenia „a także w sprawach o ustalenie ojcostwa”, w celu wprowadzenia możliwości wniesienia skargi kasacyjnej w sprawach ustalenia ojcostwa;

4) dodanie nowego przepisu art. 582¹ w brzmieniu:

„§ 1. Jeżeli dziecko jest małoletnie lub niepełnosprawne, sąd może ustalić ojcostwo z urzędu. Jeżeli dziecko jest pełnoletnie, sąd wszczyna postępowanie tylko za jego zgodą.

§ 2. Sąd zwraca się z urzędu do matki dziecka i właściwych organów władzy publicznej o udzielenie informacji o domniemanym ojcu. Za niewykonanie zarządzeń sąd skazuje osobę wezwaną na grzywnę.

§ 3. Art. 306 nie stosuje się. W razie odmowy wykonania zarządzenia sąd postąpi zgodnie ze zdaniem drugim paragrafu poprzedzającego.”

Proponowane rozwiązanie ma na celu eliminację możliwości odmowy poddania się badaniom DNA oraz poszanowanie autonomii woli pełnoletniego dziecka.

W Kodeksie rodzinnym i opiekuńczym postulowana jest zmiana w art. 89 § 2 poprzez zastąpienie w zdaniu pierwszym wyrazu „wyrok” wyrazem „orzeczenie”.

W Prawie spółdzielczym autor petycji wnosi o dodanie do art. 120 nowego ust. 2 w brzmieniu: „W okresie likwidacji nie może być ustanowiona prokura”. Autor petycji wskazał, że uzasadnieniem tej zmiany jest zrównanie sytuacji prawnej spółdzielni i spółek handlowych w okresie likwidacji. W jego opinii, nie ma powodów, aby spółdzielnia mogła ustanowić prokurę w okresie likwidacji, w sytuacji gdy zgodnie z art. 284 § 2 Kodeksu spółek handlowych, w okresie likwidacji spółki nie może być ustanowiona prokura.

STAN PRAWNY:

Konstytucja RP z dnia 27 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78 poz. 483 ze zm.) w art. 87 ust. 1 stanowi, że źródłami powszechnie obowiązującego prawa Rzeczypospolitej Polskiej są: Konstytucja, ustawy, ratyfikowane umowy międzynarodowe oraz rozporządzenia.

Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2020 r. poz.1575 ze zm.) w art. 506 stanowi, że sąd wszczyna postępowanie nieprocesowe na wniosek; w wypadkach wskazanych w ustawie sąd może wszcząć postępowanie także z urzędu.

Zgodnie z art. 519¹ § 1 od wydanego przez sąd drugiej instancji postanowienia co do istoty sprawy oraz od postanowienia w przedmiocie odrzucenia wniosku i umorzenia postępowania kończących postępowanie w sprawie - w sprawach z zakresu prawa osobowego, rzeczowego i spadkowego - przysługuje skarga kasacyjna do Sądu Najwyższego, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej.

W sprawach z zakresu prawa rodzinnego, opiekuńczego i kurateli skarga kasacyjna przysługuje tylko w sprawach o przysposobienie oraz o podział majątku wspólnego po ustaniu wspólności majątkowej między małżonkami, chyba że wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż sto pięćdziesiąt tysięcy złotych (519¹ § 2).

Kodeks postępowania cywilnego reguluje także sprawy małżeńskie - art. 561 § 1 stanowi, że zezwolenia na zawarcie małżeństwa kobiecie niemającej ukończonych lat osiemnastu udziela sąd opiekuńczy na jej wniosek.

Zgodnie z art. 563 do zgłoszenia wniosku o zezwolenie na złożenie przez pełnomocnika oświadczenia o wstąpieniu w związek małżeński uprawniona jest osoba, która zamierza udzielić pełnomocnictwa.

Sprawy o ustalenie lub zaprzeczenie pochodzenia dziecka, o ustalenie bezskuteczności uznania ojcostwa oraz o rozwiązanie przysposobienia uregulowane są w art. 453–458 Kodeksu postępowania cywilnego.

Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1359) w art. 62 stanowi, że jeżeli dziecko urodziło się w czasie trwania małżeństwa albo przed upływem trzystu dni od jego ustania lub unieważnienia, domniemywa się, że pochodzi ono od męża matki. Domniemania tego nie stosuje się, jeżeli dziecko urodziło się po upływie trzystu dni od orzeczenia separacji (art. 62 § 1).

Jeżeli dziecko urodziło się przed upływem trzystu dni od ustania lub unieważnienia małżeństwa, lecz po zawarciu przez matkę drugiego małżeństwa, domniemywa się, że pochodzi ono od drugiego męża. Domniemanie to nie dotyczy przypadku, gdy dziecko urodziło się w następstwie procedury medycznie wspomaganey prokreacji, na którą wyraził zgodę pierwszy mąż matki.

Domniemanie pochodzenia dziecka od męża matki może być obalone tylko na skutek powództwa o zaprzeczenie ojcostwa – powództwo to może wytoczyć mąż matki, matka jak i dziecko.

W myśl art. 63, jeżeli mąż matki jest przekonany, że nie jest ojcem dziecka powództwo o zaprzeczenie ojcostwa może wytoczyć w ciągu sześciu miesięcy od dnia, w którym dowiedział się o urodzeniu dziecka przez żonę, nie później jednak niż do osiągnięcia przez dziecko pełnoletności.

Matka może wytoczyć powództwo o zaprzeczenie ojcostwa swego męża w ciągu sześciu miesięcy od urodzenia dziecka – powództwo wytacza przeciwko mężowi i dziecku, a jeżeli mąż nie żyje - przeciwko dziecku (art. 69 § 1 i 2).

Przepis art. 70 § 1 stanowi, że dziecko po osiągnięciu pełnoletności może wytoczyć powództwo o zaprzeczenie ojcostwa w ciągu roku od dnia, w którym dowiedziało się, że nie pochodzi od męża swojej matki. Jeżeli dziecko dowiedziało się o tej okoliczności przed dniem osiągnięcia pełnoletności, termin do wytoczenia powództwa biegnie od dnia osiągnięcia pełnoletności - powództwo wytoczą przeciwko mężowi swojej matki i matce, a jeżeli matka nie żyje - przeciwko jej mężowi. Jeżeli mąż matki nie żyje, powództwo powinno być wytoczone przeciwko kuratorowi ustanowionemu przez sąd opiekuńczy.

Jeżeli nie zachodzi domniemanie, że ojcem dziecka jest mąż jego matki, albo gdy domniemanie takie zostało obalone, ustalenie ojcostwa może nastąpić albo przez uznanie ojcostwa albo na mocy orzeczenia sądu (art. 72 § 1).

Zgodnie z art. 73 § 1 uznanie ojcostwa następuje, gdy mężczyzna, od którego dziecko pochodzi, oświadczy przed kierownikiem urzędu stanu cywilnego, że jest ojcem dziecka, a matka dziecka potwierdzi jednocześnie albo w ciągu trzech miesięcy od dnia oświadczenia mężczyzny, że ojcem dziecka jest ten mężczyzna. Uznanie ojcostwa dopuszczalne jest wówczas, gdy nie zachodzi domniemanie, że ojcem dziecka jest mąż jego matki, albo gdy domniemanie takie zostało obalone.

Uznanie ojcostwa nie może nastąpić po osiągnięciu przez dziecko pełnoletności. Jeżeli dziecko zmarło przed osiągnięciem pełnoletności, uznanie ojcostwa może nastąpić w ciągu roku od dnia, w którym mężczyzna składający oświadczenie o uznaniu dowiedział się o śmierci dziecka, nie później jednak niż do dnia, w którym dziecko osiągnęłoby pełnoletność (art. 76 § 1 i 2).

Art. 78 stanowi, że mężczyzna, który uznał ojcostwo, może wytoczyć powództwo o ustalenie bezskuteczności uznania w terminie sześciu miesięcy od dnia, w którym dowiedział się, że dziecko od niego nie pochodzi. W razie uznania ojcostwa przed urodzeniem się dziecka już poczętego bieg tego terminu nie może rozpocząć się przed urodzeniem się dziecka. Mężczyzna, który uznał ojcostwo, wytacza powództwo o ustalenie bezskuteczności uznania przeciwko dziecku i matce, a jeżeli matka nie żyje - przeciwko dziecku. Powództwo o ustalenie bezskuteczności uznania ojcostwa nie może być wytoczone przez matkę i mężczyznę po osiągnięciu pełnoletności dziecka.

Przepisy o ustaleniu bezskuteczności uznania ojcostwa stosuje się odpowiednio do matki dziecka, która potwierdziła ojcostwo, natomiast dziecko może wystąpić z takim powództwem jeżeli uznający mężczyzna nie jest jego ojcem.

Zgodnie z art. 81 § 2 z żądaniem tym dziecko może wystąpić po osiągnięciu pełnoletności w ciągu roku od dnia, w którym dowiedziało się, że nie pochodzi od mężczyzny, który uznał ojcostwo. Jeżeli dziecko dowiedziało się o tej okoliczności przed dniem osiągnięcia pełnoletności, termin do wytoczenia powództwa biegnie od dnia osiągnięcia pełnoletności.

Jeżeli nie zachodzi domniemanie, że ojcem dziecka jest mąż jego matki, albo gdy domniemanie takie zostało obalone i jeśli nie doszło do uznania ojcostwa - ustalenie ojcostwa może nastąpić na mocy orzeczenia sądu (art. 84 § 1).

Na podstawie art. 84 § 2 matka ani domniemany ojciec nie mogą wytoczyć powództwa o ustalenie ojcostwa po osiągnięciu przez dziecko pełnoletności. Jeżeli dziecko zmarło przed osiągnięciem pełnoletności, matka oraz domniemany ojciec mogą wytoczyć

powództwo o ustalenie ojcostwa do dnia, w którym dziecko osiągnęłoby pełnoletność.

Powództwo o ustalenie lub zaprzeczenie ojcostwa oraz ustalenie bezskuteczności uznania ojcostwa może wytoczyć także prokurator, jeżeli wymaga tego dobro dziecka lub ochrona interesu społecznego (art. 86).

Ustawa z dnia 10 września 1999 r. Prawo spółdzielcze (Dz. U. z 2020 r. poz. 275 ze zm.) w art. 113 § 1 stanowi, iż spółdzielnia przechodzi w stan likwidacji:

1) z upływem okresu, na który, w myśl statutu, spółdzielnię utworzono;

2) wskutek zmniejszenia się liczby członków poniżej wskazanej w statucie lub w ustawie, jeżeli spółdzielnia w terminie jednego roku nie zwiększy liczby członków do wymaganej wielkości;

3) wskutek zgodnych uchwał walnych zgromadzeń zapadłych większością 3/4 głosów na dwóch kolejno po sobie następujących walnych zgromadzeniach, w odstępie co najmniej dwóch tygodni.

Z dniem wpisania do Krajowego Rejestru Sądowego otwarcia likwidacji wygasają uprzednio udzielone pełnomocnictwa podlegające wpisowi do tego Rejestru (art. 120).

Ustawa z dnia 15 września 2000 r. Kodeks spółek handlowych (Dz. U. z 2020 r. poz. 1526 ze zm.) w reguluje procedurę rozwiązania spółki. Przepisy ustawy stanowią m.in., że otwarcie likwidacji spółki powoduje wygaśnięcie prokury, a w okresie likwidacji nie może być ona ustanowiona (art. 284 § 1 i 2).

INFORMACJE DODATKOWE:

Do Sejmu 17 i 24 lutego 2021 r. Pan Sebastian Adamowicz złożył petycje o takiej samej treści i wnioskach jak petycje prezentowane (BKSP-144-IX-344/21 i BKSP-144-IX-351/21). Petycje 26 lutego i 10 marca 2021 r. zostały skierowane do sejmowej Komisji do Spraw Petycji celem rozpatrzenia.

OPRACOWAŁ

Maciej Kowalski

WICEDYREKTOR

Danuta Antoszkiewicz